

питання діагностики та аналізу ризикової ситуації, аналізує системний підхід до вибору стратегії поведінки у ситуації ризику, прогнозування ситуації та розгляд альтернативних дій, що впливають на вибір рішення.

Третій блок містить теми, що стосуються психології прийняття рішень. У сьомій темі «Сутність, закономірності, принципи, методи прийняття рішень» розглядається рішення, як психологічна категорія, рішення і психічний розвиток людини, особливості процесу прийняття рішення, закономірності, принципи, методи прийняття рішень, організаційні форми прийняття рішень. Восьму тему присвячено психологічним моделям прийняття рішень. Здобувачі вищої освіти знайомляться з нормативною, прескриптивною та дескриптивною моделями прийняття рішень, опановують правило Max-Min та критерій Ваальда, критерій Севіджа, розглядають системний підхід до прийняття рішень та математичну модель прийняття рішень, стратегію обмеженої раціональності, помилку Бернуллі, теорію перспектив, ефект володіння, поведінку у випадку невдачі. Дев'ята мета «Психологія поведіння у ситуаціях ризику та використання механізму інтуїції для розробки рішення» охоплює наступні питання: психіка та тріада: розум, почуття, воля. Емоційний компонент у ситуації прийняття рішення. Когнітивний компонент у ситуації прийняття рішення. Поведінковий компонент у ситуації прийняття рішення. Розробка рішень у ситуації невизначеності.

Викладання курсу здійснюється через освітню он-лайн платформу Studdymo. Дисципліна містить теоретичну лекційну складову, діагностичну складову, де представлено психодіагностичний інструментарій за трьома блоками, а також практичні завдання та тести для самоконтролю.

Бібліографічні посилання:

1. Зливков В.Л. Особливості соціальної ідентичності особистості в умовах невизначеності. ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ ОСОБИСТОСТІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19 [збірник тез міжнародної науково-практичної конференції]. Відп. ред. В.Л. Зливков; укладачі С.О. Лукомська, Н.А. Харченко, О.В. Котух. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2021. С. 5-8.
2. Канеман Д. URL: <http://baguzin.ru/wp/wp-content/uploads/2014/01/Дэниэль-Канеман.-Думай-медленно-решай-быстро.pdf>
3. Корнилова Т.В. Принцип неопределенности в психологии. Психологические исследования. 2015. Том 8. №. 40
4. Ковальчук О.С. Віддзеркалення розбіжностей у сприйнятті часу та часової перспективи носіїв української, американської та французької культур. Вісник Національного технічного ун-ту України «Київський політехнічний інститут». Сер. Філософія, психологія, педагогіка. 2007. № 3. Ч 1. С. 109–112.
5. Kovalchuk O. Monochronic-Polychronic attitudes toward time in Ukrainian, American and French cultures. International Journal of Psychology. 2008. Vol. 43. Issue 3/4. P. 681.

Ковальчук Олександр,
здобувач вищої освіти
IV курсу факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ
Декусар Ганна,
старший викладач кафедри
українознавства
та іноземних мов
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ ТА ВЛАСТИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АСПЕКТ

У житті людини процес спілкування відіграє певну важливу роль. Кожне нормальне існування супроводжується комунікативним процесом. Спілкування настільки увійшло в наше життя, що ми не помічаємо його присутності, доки воно функціонує бездоганно і без проблем. І саме тому спілкування стало явищем, яке привертає увагу фахівці з різних

галузей знань: філософії, психології, лінгвістики, соціології, культурології тощо [1].

На перших етапах розвитку суспільства люди використовували різні засоби спілкування. Людина як суспільна істота постійно прагне взаємодіяти з іншими людьми. Через відстані між людьми, виникла необхідність активізувати передачу інформації, подолання простору. Мова йшла про проведення зовнішніх публічних масових комунікацій, що будуть реалізовані шляхом переміщення суб'єктів спілкування назовні. Одна з причин, що викликала бажання реалізації таких комунікацій, бажання розширити сферу діяльності та розвиток систем обміну інформацією та предметів матеріального виробництва.

У Стародавній Греції та Римі зв'язки з громадськістю органічно поєднувалися з системою управління суспільством. Пізніше в Америці завдяки активному спілкуванню з громадськістю, людьми почала правити громадська думка. Почалися активні виступи у пресі та публіці поширення ідей серед аудиторії. Надалі для активізації комунікації виникла необхідність винаходу засобів зв'язку, які дозволяли б здійснювати необхідні комунікації без публічного протистояння. Так, через систему знакових сигналів зв'язку почали проводитися на відстані. Із метою розширення були винайдені сфери дистанційного зв'язку та їх перетворення, які стали невід'ємними елементами соціальної системи [2].

Системний етап комунікативного обміну інформацією був досить великий, отримана інформація часто зменшувалася або навіть зникала, тому що більшу частину інформації, отриманої через зворотний зв'язок, було втрачено а комунікативний процес став неефективний [2].

Незважаючи на деяку розбіжність у поглядах, єдність досліджень функцій комунікації полягає в тому, що у реальному акті комунікації всі функції переплітаються, та у тому, що спілкування у всіх випадках характеризується процесом взаємовпливу, чия сила здебільшого залежить від духовного багатства особистості, а також від особистих рис, таких як привабливість людини, її авторитет, комунікабельність, доброзичливість, привітність, ставлення до адресата тощо.

До недавнього часу комп'ютери були персональним засобом обробки і аналізу інформації. Сьогодні, з включенням в глобальну інформаційну мережу Internet, комп'ютери стали найпотужнішим інструментом включення в систему масових комунікацій. Пізніше комунікація виділяється як засіб актуалізації людської думки. У взаємодії індивід виконує роль іншого, а накопичений людством досвід стає загальновідомим і доступним. Масова комунікація представлялася тоді у вигляді спілкування комунікатора і аудиторії, які надають комунікативній інформації такий самий зміст [3].

У 1960-1970-ті роки різні аспекти процесу спілкування зацікавили психологів і лінгвістів, які основний акцент зробили на психологічних та соціальних характеристиках спілкування, семантичній інтерпретації комунікативних актів, правилах та особливостях мовної поведінки. Спілкування тепер визначається як ділові або дружні взаємини, обмін думками за допомогою мовних знаків. Свою увагу дослідники зосередили на психологічних характеристиках та особливостях учасників спілкування, але майже не зверталися до аналізу механізму спілкування [5, с. 15]. Водночас комунікація ототожнюється із мовленнєвою діяльністю, що в свою чергу розглядається як один з аспектів мови, який виділяється поряд з мовною організацією і мовною системою.

Отже, еволюція визначення комунікації відбувалась разом із встановленням її ролі та статусу, характерними для цього явища у суспільстві. Окрім історичних та соціальних змін, на визначення цього феномену впливають також особливості, які притаманні спілкуванню. Постійна присутність комунікації у повсякденному житті та той факт, що ми стикаємось вочевидь та усюди з феноменом «комунікації», значно обтяжують його визначення у теоріях комунікації [4, с. 13]. Таким чином, багатогранність терміну «комунікація» ускладнює його чітке визначення, тому і розглядати його треба у міждисциплінарному аспекті.

Бібліографічні посилання:

1. Грушевицкая Т. Г. Попков В. Д., Садохин А. П. Основы межкультурной коммуникации. Учебник для вузов под ред. А. П. Садохина. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 352с. URL: <http://www.countries.ru/library/intercult/mkk.htm>
2. Землянова Л. М. Современная американская коммуникативистика. Теоретические концепции, проблемы, прогнозы. М., 1995. 268 с.
3. Конечкая В. П. Социология коммуникаций. Учебное пособие. М.: Международный университет бизнеса и управления, 1997. 304 с.
4. Маклюен Г. М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека. М.: Жуковский: «КАНОН-пресс-Ц», «Кучково поле», 2003. 464 с.
5. Шарков Ф.И. Основы теории коммуникации [Электронный ресурс]. Учебник. М.: Издательский Дом «Социальные отношения», изд-во «Перспектива», 2002. 246 с. URL : http://iub.at.ua/_ld/0/61_...pdf.